Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Chủ Nhật	Trung Bắc Tân Văn + Trung Bắc Chủ Nhật	Trung Bắc Tân Văn + Trung Bắc Chủ Nhật	Đảo-tin Trung Bắc Tân Văn	Trung Bắc Tân Văn + Đảo-tin	Ngoại-quốc
Một năm..	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 50	6 $ 50	6 $ 00	6 $ 60	12 $ 00
Các tổng-sở	»	3 . 00	3 . 00	3 . 00	3 . 00	»	»
Sáu tháng..	3 $ 00	3 . 00	3 . 25	3 . 25	3 . 00	3 . 30	6 . 00
Ba tháng..	1 . 80	1 . 75	1 . 90	1 . 90	1 . 65	1 . 85	3 . 00
Một tháng..	0 . 50	0 . 60	0 . 65	0 . 65	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1060

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m088 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một sự công-ích ai cũng nên làm mà ai cũng có thể làm được

Vừa rồi quan Thống sứ Bắc kỳ có thông tư cho các quan cai trị đầu tỉnh và quan học-chính sở đẳng nói về sự khuyến khích giống cây; đó chính là một sự công-ích ai cũng nên làm mà ai cũng có thể làm được vậy. Sự giống cây là một sự lợi lợi rất lớn cho nước ta sau này thế nào và sự chặt phá cây con là một sự thiệt hại rất lớn cho nước ta từ xưa đến giờ thế nào, trong tờ báo này đã có nhiều lần bàn-bạc rõ-ràng, giải bày với chính phủ, trung cáo với quốc-dân nên hết sức rán cấm cái hại phá rừng mà ra tâm sản sóc đến cái lợi giống cây; nhưng cái thông-bệnh của người mình phần nhiều là thấy lợi nhỏ mà bỏ lợi nhớn,ham lợi gần mà sót lợi xa, mấy lời thành thực của bản-báo đối với quốc-dân hầu như nước đổ lá khoai, dù có thoảng vào tai mà đã ai thèm để vào trí vội.

Trường chẳng nói thì ai cũng biết cái sở gỗ cần dùng cho công nghệ nước ta cứ mỗi ngày một tăng lên mãi mà cái sở gỗ trong nước xuất sản thì xem ra lại thấy hao hụt đi mãi nhiều. Có phải nước ta là một nước nghèo về cái vật-sản ấy đâu ? Một nước ở vào khoảng ôn đái nhiệt-đái, khí-hậu thấp-nhiệt như nước ta mà lại không lợi cho loài cây cối để sinh trưởng phồn thực được rư? Không, không phải thế, nước ta chính là một nước rừng, nghĩa là một nước nhiều rừng, một nước giàu về rừng vậy. Nhưng khốn thay! Cái hại phá rừng ở nước ta đã tự mấy mươi đời nay; trước kia chưa có luật kiểm-lâm những nơi núi thẳm hang cùng không quan quyền nào lởm ngó tới cả, cái bào tàng của trời đất để dành làm một thế-nghiệp cha truyền con nối cho giống nòi mình cùng tiêu cùng hưởng chỉ bỏ phí cho mấy tên mọi núi, mấy chú san-chàng; kể không biết bao nhiêu là nguyên-liệu quí báu của ta để làm nhà làm cửa, tông thuyền, đóng xe, đóng đồ đóng đạc, chẻ ra công nghệ này công nghệ khác và tiêu-thụ ra nước ngoài mà thu hồi cái quyền-lợi lớn lao được đều đã bị tàn mạt ở dưới tay rìu búa, vùi dập ở trong đồng tro than. Ở các trung-châu thì những cây cối mọc ở xung-quanh làng hoặc một vài khu đất đắng sau làng, kể có đến mấy ngàn cái rừng con ở các vùng nhà-quê tự hai ba mươi năm về trước, những người tây đã ở lâu năm tại Bắc-kỳ từng được đi săn gà rừng ở trong các rừng ấy cách Hà-nội độ giảm sáu mươi hay một trăm cây-lô-mét, tới ngày nay đều nhận rarằng các rừng ấy đã thành ra những đồng cỏ hoặc những đất cây cây mà mất đi hết cả rồi; người ta lấy cái tinh người mình hễ thấy cây là chặt cho kỳ hết là một cái tính quái lạ ngược đời, không biết đó cũng vì một chút cái lòngham lợi nhỏ nhặt của người mình mà ra, thường có khi tùng một cái xà nhà, một cái chăng cỏi xay, một cái cột hàng rào hay một năm củi đun cũng ra tay đốn lấy đốn đề hết hàng năm bảy cây mà không hề biết tiếc cái sức một vùng một ôm của nó sau này có thể cung-cấp cho ta một sự cần dùng rất quí giá. Ấy cái sở cây ở trong xứ mình bị chặt hủy chặt hoại như thế, mà giống lại không ai chịu giống, ở trên rừng-rú thì phó mặc cho tay tạo hóa sinh thành, mà ở trong dân cư thì trừ mấy thứ cây ăn quả ra có đâu là thấy cây cao bóng mát. Cứ coi ngay cái giá gỗ từ thứ lắm nhà, thứ đóng đồ cho chí các thứ gỗ tạp làm củi trong mấy năm gần đây giá tăng hồ gấp đôi trước thì đủ biết các thứ gỗ ngày nay quả đã hiếm quá mất rồi, cái nguy-cơ ấy không nên lấy làm khinh thường vậy.

Nhà-nước Bảo-hộ vì thế phải lập ra một sở kiểm lâm, cấm chỉ sự đốt rừng, có khu rừng thì định hẳn là rừng cấm, đó sở Kiểm-lâm trông nom đôn chặt và liệu cách giống cây thêm, có khu rừng thì cho dân được phép lâm rừng nhưng buộc phải đôn chặt đúng như thước tốt tùy từng thứ cây ở trong luật Kiểm lâm đã định, ai muốn phá rừng làm ruộng phải có nghị-định của quan Toàn-quyền chuẩn y lời trình của sở Kiểm-lâm và tờ thuyết-minh của quan sở tại mà cho phép mới được, nhưng làm ruộng đến đâu mới được phá rừng đến đấy dần dần. Chủ-ý nhà nước là cốt giữ khỏi đốt phá hư rừng, cây nhỏ để lớn mà cây mới giống thêm thì cái lợi sau làm mới còn được lâu dài mãi mãi. Cái luật kiểm-lâm của nhà nước thật là có cái thâm-ý rất hay; nhưng hay hơn nữa là làm thế nào cho dân-gian ai nấy đều biết rào cấm cái hại phá cây mà săn sóc đến cái lợi giống cây. Ở bên nước Đại-pháp có cái hội « Yêu cây » (Ami de l'arbre), ai vào hội phải cam đoan rằng trong đời mình ít ra cũng phải gống được một cây; chính một ông công-sứ Phủ lạng thương ngày xưa là một chân hội-viên trong hội ấy; ông làm công-sứ Phủ-lạng-thương đã bắt giống được bao nhiêu là cây ở trong hạt-ly; ông sức cho những người ở gần phải chịu trách-nhiệm hễ cây nào bị đốt, bị chặt thì phải giống đền; những cây của ông bắt giống đến bây giờ còn lại đến một trăm cây; ấy cái tính ưa giống cây của người Đại-pháp như thế. Mà cái lợi giống cây đó chính vua chúa ta đời trước cũng đã chú-ý đến rồi; về đời đức Gia-long có hạ chỉ thường hàm bá hộ cho người nào tự ý mà giống được một số cây định hạn là bao nhiêu; trong các thứ cây ngài bắt giống tại Huế thì có cây mít đã sinh ra quả lại được một thứ gỗ vàng rất quí, cây tràu, cây lai, cây sở, hạt dùng để làm dầu, cây mù-u giống ở hai bên quan-lộ từ Huế đến Đà-nẵng, hiện nay dầu vật cây cũ giống thuở ấy có nhiều chỗ hãy còn. Người mình há lại chẳng nên theo cái gương tốt của người Đại-pháp, thể cái ý hay của vua chúa mình đời trước mà ra tâm sản-sóc đến cái lợi giống cây là một cái lợi chung miên-viễn của xứ mình mai-hậu này ru? Cái lời thành-thực trong tờ báo này từ trước đến giờ thì chẳng kể vào đâu, nhưng cái lệnh khuyến khích của quan Thống-sứ vừa đây, ta chỉ nên nhắng bổ nói. Việc này quả là một việc công-ích ai cũng nên làm mà ai cũng có thể làm được. Mong rằng các quan địa phương, cùng các thầy giáo các trường sở gia công giảng dụ mà đốc suất cho, đừng lấy làm một chuyện hư ứng tắc trách thì hay lắm.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 7 Juin 1923.

Cuộc hội-nghị Pháp-Bỉ

Quan Poincaré quan Đại-thần Leyeyrie, và quan Le Trocquer cùng các quan-chức đã tới Bruxelles hồi đầu tác buổi chiều. Có MM. Jaspar, ngoại-giao hộ thượng-thư nước Bỉ, Max, xã trưởng thành Bruxelles, Herbette đại-sứ nước Pháp, đại-tướng Degoutte ở Dusseldorf đến, ra đón các ngài ở ga.

Các quan Poincaré, Theunis và Jaspar hội-nghị riêng với nhau từ lúc một giờ 45 phút. Sau mới lập đại hội-đồng, các quan thượng-thư và các nhà giám-định đến dự nghị. Các báo Pháp nói rằng cuộc hội nghị ấy rất là quan-hệ.

Ngày hôm thứ năm hồi 13 giờ thì quan Poincaré sẽ trở về Paris.

Nước Nhật và nước Nga

Tòa nội-các nước Nhật đã ấn-định các điều kiện thế nào, thì chính-phủ Nhật-bản ưng điều-đình với chính-phủ Xô-viết. Các điều kiện ấy sẽ giao cho M. Joffre là đặc-biệt chính-phủ Xô-viết.

Lễ kỷ-niệm bác-sĩ Pasteur tại nước Lithuanie

Trong khắp các hạt nước Lithuanie nhất là thành Kowno đều làm lễ kỷ-niệm bách chu niên bác-sĩ Pasteur.

Cavite, ngày 5 Juin 1923

Việc cấm rượu tại Hoa-kỳ

Tin Washington. — Bộ Tài-chánh nước Hoa-kỳ đã hoàn-cải cái điều-lệ quốc-tế để thi-hành lời quyết-nghị của tòa Thượng-thẩm về việc cấm rượu trong hải-phận nước Hoa-kỳ bắt đầu từ nửa đêm ngày 10 Juin trở đi. Bộ Tài có nói : Trong điều-lệ ấy giữ gìn hết mọi đường, không sao trái luật-pháp được: Dù thi hành luật này có trở ngại cho việc thương-mại quốc-tế mặc lòng, trước khi nghị-viện hội-nghị nay mai, có muốn bỏ-cứu cũng không sao được.

Ngoài cái đặc-ân cho phép dùng các thứ thuốc uống có rượu, và cái đặc quyền để cho các nhà ngoại-giao, cùng các tàu chiến ngoại-quốc được tự-do dùng rượu, còn thì cứ như luật cấm rượu mà thi-hành. Song những khi vì một cớ nào không dùng được, mà một cái tàu có rượu phải tạm bỏ trong một cửa bể Hoa-kỳ thì trong điều-lệ cũng có khoan dung, song tàu ấy phải có gì chứng rằng không định tâm đem rượu vào mới được.

Việc người ngoại-quốc bị bắt cóc ở Trung-hoa

Tin Tsao-chang. — Một hội-đồng bình-vụ của liệt quốc đã tới Tsao-chang để tra xét về cái tình hình của quân giặc. Có tình ra đón. Hội-đồng ấy sẽ lưu lại bốn ngày.

Nước Nga với nước Anh

Tin Moscou. — Tchitcherin có điện cho Krassin ở Londres rằng nếu giải quyết ngay cái tranh đoan của hai nước Anh và Nga Nước Nga sẵn lòng giảm số các viên chức trong hộ Lĩnh-sự ở Afghanistan ở Perse và ở Kiva và hỏi ý-kiến chánh-phủ nước Anh về việc chọn các viên chức thế chân.

Số người bị hại về loài vật rừng ở Ấn-độ

Số người bị hại về loài vật rừng ở Ấn-độ trong năm 1921 vẫn nhiều lắm. Số người bị hại trong năm 1920 là 3.360, đến năm 1921 số ấy là 3.339. Trong số 3.339 ấy thì có 1.459 người hại về loài hổ, 560 người hại về loài báo, 550 người hại về chó rừng, 70 người hại về loài voi, 69 người hại về loài gấu.10 người hại về loài lang.

Số người bị hại về rắn độc trong năm 1920 là 20.048, đến năm 1921 thì giảm xuống là 19.396.

Người ta trừ các loài vật rừng ấy đi cũng nhiều. Trong năm 1921 số vật bị giết là 24.782 con, tính ra như sau này : 2 159 con hổ 6.328 con báo, 2.771 con gấu , 2.049 con chó rừng. Số tiền thưởng cho các nhà giết các loài ấy cộng tới gần nửa triệu.

Số các loài rắn giết trong năm ấy cộng là 57.285 và số tiền thưởng đã nhiều 20.000 quan.

Số súng của các nhà đi săn cộng là 271 546 cái.

Tin Trung-hoa

Ngày 29 Mai 1923

Việc bắt cóc ở Lâm thành

Tướng giặc ở Lâm-thành đã đề-xuất điều kiện yêu-cầu Chính-phủ phải rút quân lui về, và bắt Trang tây thân-sĩ phải đồm bảo lòng được trái ước. Các tướng giặc đề hội nghị xin Chính-phủ thu-hồi lệnh cấm quân, nếu lời thành-ẩn ấy mà trong ngày thứ ba này không thi-hành được thì trước hết định bắn chết một người Anh và một người Mỹ. Có tin đồn rằng Trịnh-Mỗ bị giặc bắt, nhân bệnh lại bị đói, cho nên tỉ-mênh.

Tin Điện-trung-Ngọc

Điện-trung-Ngọc định dụng Tôn-Dật-Tiên làm chức tổng-thống, nhưng Tôn-Dật-Tiên từ-chối không chịu.

Vấn đề tổng thống

Toàn-dân quân-trị-xã, xin mau mau giải quyết tổng thống nhiệm-kỳ và do nam bắc cộng-đồng tuyển cử tổng-thống để trù tính cái chính-thể thống-nhất. Hiện đã được 8 chính đoàn tán-thành việc ấy.

Lưu-Hoạt học-sinh

Ngày hôm qua, tòa Nội-các đã hội nghị định trích một phần trong số tiền bồi khoản của Nhật-bản để thoái-hoàn để giúp cho những học-sinh lưu Nhật.

Tin Trương-anh-Hoa

Trương anh-Hoa đi sang Thiên-tân để trù khoản, nhưng không công-hiệu, cho nên không thể nhận chức được.

Ngày 30 Mai 1923

Hương-càng đặc-điện

Quân Trấn-quyền-Minh đã chiếm-lĩnh được Sơn đầu. Thác-tộc liên-quân tiến vây Huệ-châu.

Tin Lê-nguyên Hồng

Lê-nguyên-Hồng một sai Hán-ngọc-Trần chủ-trương việc trước chế hiến-pháp, rồi ra sẽ tuyển-cử tổng-thống.

Quan phi hội-nghị

Việc quan phi hội-nghị ở Tào-trang nghe đâu quyết-liệt. Phi-thả định hiệp Chính-phủ phải nghe lời thỉnh-cầu, nếu không nghe thì sẽ đem ngoại-nhân bị bắt ra bắn chết.

Mấy cái giường nằm lịch-sự tuyệt-trần

Mới đây đào lăng một vị quốc-vương cổ thời Ai-cập, thấy có cái giường nằm của quốc-vương trang-hoàng cực kỳ rực-rỡ, ai nấy đều lấy làm ngạc-nhiên. Nhưng thiết-tưởng đã cái giường nằm lấy đẹp đến đâu, cũng chưa chắc đã hơn mấy cái giường nằm lịch-sự tuyệt trần ngày nay được.

Người ta kể chuyện rằng một vị vương-tôn nước Ấn-độ có một cái giường nằm bằng hết làm bằng bạc cả. Bốn góc giường có bốn ngôi tượng mĩ-nhân cũng bằng bạc, mỗi ngôi tượng tay cầm một cái quạt. Khi người nằm trên giường thì giường nó tự trên xuống, tự khắc có một cái máy chạy, làm cho bốn cái quạt ở tay bốn ngôi tượng mĩ-nhân cứ phe-phẩy luôn. Tay sẽ ẩn xuống một cái lỗ so, thì tự khắc lại có một cái trầm cầm sẵn ra những khác đưa rất êm-ái.

Lại quốc-vương nước Hê-ty trước đây, có một cái giường toàn bằng pha-lê. Có bậc bằng phe-lê gọi bình kim cương để bước chân lên giường. Hai bên cạnh giường có chỗ phun nước thơm ngào ngạt mà tiếng kêu rỏ-rỏ-rách ấm như ru. Trên đỉnh giường có một cây đèn rất lớn để thắp.

Lại một người đàn bà Hoa kỳ nữa, có một cái giường cẩn toàn hạt châu. Ngoài các thứ hoa lá đẹp để lại cẩn nguyên cả danh hiệu chủ-nhân cũng toàn bằng hạt châu cả. Cho hay cái lịch sự xa xỉ cần người ta thật là vô cùng.

Di-truyền với hoàn-cảnh

Trong cùng một loài người chúng tôi, cũng mắt, cũng tay, cũng chân, vì sao mà lại có người tốt, có người xấu, có người hay, có người hèn, có người khôn có người ngu. Đó là tự hoàn-cảnh xui nên hay là tự di-truyền thành thế? Những nhà nghiên cứu cái vấn-đề này từng đã chứng cho ta hai cái thực-lệ. Như một người Mỹ kia trong hàng con cháu năm đời có những tay trứ-danh ăn-nhạc nhiều đến năm mươi người. Nhà một người Mỹ khác trong hàng con cháu năm đời một ngàn hai trăm người phải tới ba trăm mươi người ăn nhờ kẻ khác, bốn trăm bốn mươi người từa sắc thương thâu, sáu mươi người xương-kỹ, bảy người phạm tội sát-nhân, một trăm ba mươi người phạm các tội khác. Ta thử xét xem vì có gì mà thế ? con cháu một nhà đều lực về hoàn-cảnh tốt hay về di-truyền giống hay ? còn con cháu một nhà về bần cùng, giáo - dục khuyết-phạp hoàn-cảnh đất-thương mà thành ra hư hỏng hay vì chịu cái tính di-truyền ác-liệt mà thành ra ngoan ngu? Đối với cái vấn-đề ấy, các nhà di-truyền học thì nói tại cái tính di-truyền có hơn kém, các nhà chủ-trương cải-tạo hoàn-cảnh thì nói tại cái hoàn-cảnh tốt xấu khác nhau.

Một nhà sinh-vật học nước Mỹ đối với cái vấn-đề ấy đã có một sự thí-nghiệm được cái kết-quả hẳn hoi ; ông lấy ba trăm con tằm nhỏ cùng ở một bông trứng ngài nở ra chia làm ba hãy. Một hãy một trăm con, hãy thứ nhất tự lúc nhỏ đến lúc già đều cho được ăn no lá dâu, hãy thứ hai bắt giảm nửa thực-liệu, hãy thứ ba chỉ cho ăn một phần tư thực-liệu ; kết quả ba hãy đều có làm được thành kén, hãy thứ nhất kén to hơn cả, hãy thứ hai hơi nhỏ, hãy thứ ba có nhiều con yếu chết mất, còn những con sống lại làm được thành kén cũng nhỏ quá, những con ngài ở trong những cái kén ấy chui ra cũng hãy thứ nhất: là to hơn cả, hãy thứ hai hơi nhỏ, hãy thứ ba nhỏ lắm. Coi cái tình-hình ấy, ai cũng cho là ba hãy tằm vì hoàn-cảnh khác mà đến lúc thành kén thành ngài hóa khác cả.

Ông lại thí-nghiệm một sự khác nữa ; ông lấy mấy thứ trứng ngài khác nhau nở ra tằm mỗi thứ lí con nuôi chung vào một chỗ, khiến cho ăn-độ, thấp-độ, quang-độ, thực-liệu đều giống nhau, cái hoàn cảnh đều một mực như nhau cả ; kết quả những cái kén của những con tằm ấy làm ra được cũng không giống nhau, có cái nhỏ, có cái nhỏ, sau thành ngài cũng con lớn con nhỏ khác nhau. Ấy mấy con tằm đó tự nhỏ đến giờ, cái hoàn-cảnh thật nọ như nhau cả mà chỉ vì giống trứng khác mà thành kén thành ngài cũng khác cả thì lại rõ là bởi tính di-truyền có khác mà hóa khác nhau.

Cái kết-quả sự tòi-nghiệm hiển-nhiên như thế thì ta có thể nói được rằng di-truyền với hoàn-cảnh đến có quan-hệ cho cái tính cốt hay dở của người ta cả; nhưng ta vẫn không sao biết rõ được bài đẳng, đẳng nào là có quan-hệ hơn. Cứ theo một nhà nhân-chủng-học nước Anh nghiên-cứu trong nước có nhiều những tộc-hệ tái-nàng ; chúng rõ rằng tái-nàng thật có di-truyền đến đời sau được : nói sau các nhà khoa-học khác cũng làm được những chứng cớ giống giống như thế rất nhiều ; một nhà nhân chủng khác cũng trong trường-hợp nghiên-cứu tộc-hệ trong ba trăm hai mươi bảy nhà, cái giống hơn giống kém truyền đến đời sau, không một nhà nào sai cả ; như thế thì người ta hay dở có lẽ quan-hệ về di-truyền nhiều hơn. Nhưng xét về một phương-diện khác thì lại tuỳ nhiều cái sự lệ trái hẳn thế, nghĩa là người ta vì hoàn-cảnh mà hay dở khác nhau nhiều hơn là vì chủng-tộc di-truyền. Ở xứ Nouvelle Zélande có một giống người sắc nâu gọi là giống Maoris. Lý khi tiếp-xúc với giống người Caogia-sách, phần nhiều bị tiêu-duyệt, sau có người Anh tới xứ đó mở mang sự giáo-dục, được cái cơ hội học hành, có phần lại làm lẽ giới giống hơn người Cao-gia-sách ; thế là một cái thực chứng hoàn-cảnh có ảnh-hưởng đến người ta mạnh hơn là chủng tộc di-truyền vậy.

Xét cho cùng ra thì người ta hay dở vẫn là bởi cái tính di truyền, nhưng cũng theo hoàn-cảnh mà có chuyển biến ; vì cái tính di-truyền cũng không phải là nhất định không di dịch bao giờ. Một nhà sinh-vật-học Hà-lan từng thí-nghiệm 18 lần trong các giống sinh vật ; ông nhận ra rằng chỉ một thứ bệ giống mọn thành cây mà trong mấy cây ấy, cành hoa hiện hình có cây lớn cây nhỏ không giống nhau, thứ lớ biến thành có cây thì cây màu không giống nhau, cho đến cách gốc cũng cách mà thay đổi. Tóc như một bậy ông trong ông một tổ ong đi ong đi bởi một con ong mỹ sinh ra cả, mà ta thử có ý xét kỹ trong một bầy ong cũng

cũng thấy lớn nhỏ mạnh yếu có khác nhau nhiều, đó cũng là vì cái hoàn-cảnh khác nhau hoặc cái bộng ở có chỗ nhỏ to, hoặc cái đồ ăn có con nhiều con ít mà thành ra thế.

Nói tóm lại hoàn-cảnh với di-truyền cũng đều có ảnh-hưởng đến người ta rất mật-thiết cả, muốn mưu cho nhân-chủng phát đại, không thể chuyên trọng một phương-diện mà bỏ một phương-diện nào, đã biết người ta hay đỏ bởi cái tính di-truyền thì phải xét trong dân-tộc mình cái phần tử nào hợp lịệt thì tìm cách đào thải, cho ngày một giảm dần, cái phần tử nào lương-hảo thì liệu phương phá trợ cho ngày một phồn-thịnh lên, là phải thiết-pháp cải-lương hoàn-cảnh cho người ta, như chính-thể, giáo dục, phong tục cũng hết thảy các chế-độ trong xã-hội cái gì không thích-hợp cho sự phát-triển tài năng đức-tính người ta đều nên châm chước tồn lợi cho được tận thiện tận mỹ ; lấy chính là cái phương pháp thiện chủng mà các nhà tri-thức lưu ý đến cái vấn-đề cải lương chủng-tộc ở các nước văn-minh bây giờ đương nghiên-cứu tìm tòi vậy.

X.

MỘT CHIẾC TÀU NGẦM TO NHẤT MẠNH NHẤT THẾ-GIỚI

(Cavite, ngày 6 Juin 1923)

Nay mai nước Anh sẽ hạ thủy một chiếc tàu ngầm to nhất, mạnh nhất thế-giới. Lúc nổi trên mặt nước thì cái tiềm-số là 2 780, lúc lặn xuống dưới nước thì cái tiềm-số là 3 600. So với các tàu ngầm của nước Đức và của Hoa kỳ xưa nay, thì-số tiềm ấy lớn quá một trăm lần.

Ở MỸ-CHÂU TRUNG-ƯƠNG KHÔNG KHÉO LẠI CÓ VIỆC RỐI LOẠN

(Cavite, ngày 6 Juin 1923)

Ở các nước ở Mỹ-châu trung ương mấy năm nay đã được yên-ổn, đến nay cái phong-trào rối loạn nghe chừng lại sắp nổi lên. Ở nước Honduras mới có điện-tín đến nói rằng nhiều người ở đấy lo nay mai xảy ra việc cách-mệnh, đã phải đi lánh nạn ở nơi khác.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 8 Juin 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f 00.

Quan Toàn quyền tại Cao-mên. — Quan Toàn-quyền Baudoin tới Pnom-Penh sáng hôm qua hồi 9 giờ thì ngài đi thăm ngay thành-phố và nhất là những phố mới mở. Ngài lại đến thăm những xưởng của công-ti dệt ở Đông-pháp, hiện công-ti ấy đã dụng được nhiều nhà máy to ở bên bờ tay phải Tonlésap và tại làng đạo.

Buổi chiều ngài có tiếp quan Chánh sở ý chính Cao-mên cùng các nhà làng ở trong thành-phố ; ngài có bàn với các ông về việc trị bệnh dịch hạch. Rồi ngài tiếp hội-đồng ủy-viên thành phố và bàn với hội-đồng về việc lấy đất dựng đài kỷ-niệm các Chiến sĩ Thượng-thư Cao-mên về việc sửa đổi các khoản thuế điền thổ.

Buổi chiều ngài đến yết kiến Sisowath quốc-vương. Cao-mên quốc vương nghênh tiếp ngài thì có đông đủ cả các hoàng thân cùng các đình thần.

Quan Toàn-quyền ở Pnom-Penh đã đi Kompongthom sáng hôm nay.

Hội đồng ủy-viên. — Hội đồng ủy-viên của thành-phố đáng lẽ họp lối hôm qua nhưng lại hoãn đến tuần lễ sau.

Đồng bào năm xu. — Quan Giám-quốc đã ký chỉ dụ ngày 23 Avril cho phép chế ra để lưu hành tại Đông-pháp một đồng bảo kẽm 5 xu, là thứ tiền Chính-phủ bên này đã dự định đặt ra từ ngày năm ngoái. Có theo như chỉ-dụ ấy thì đồng bảo kẽm 5 xu, có 15 phiến kẽm và 75 phiến đồng, giữa có một cái lỗ để xâu chuỗi cho tiện. Trong sự giao dịch thì mỗi lần được tả đến hai đồng bạc bảo kẽm là nhiều.

HAY CHO XÃ-HỘI

Một phòng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ Bi-o-men (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông, số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Những chuyến xe hỏa đi đêm vào Nghệ. — Hạo Hỏa-xa Đông-pháp có lời báo rằng hiện đã đệ-trình quan Toàn-quyền duyệt-y cái chương-trình những chuyến xe-hỏa chạy đêm ở vào Bắc-Trung. Kể từ ngày 15 Juin trở đi, cứ mỗi tuần lễ một lần có một chuyến xe-hỏa chở hành-khách ba hạng trên từ Hanoi đi Bến-Thủy.

Muốn biết giờ những chuyến xe lấy chạy thế nào thì cứ xem ở bản yết-thị.

Cuối ý những chuyến xe chạy đêm này là để cùng với những xe đó đi ở Trung-kỳ và những chuyến xe-lửa chạy đêm ở Trung-kỳ và Nam-kỳ mà giục-không từ Hanoi đến Saigon cho được mau chóng.

Ở Hanoi đi ngày thứ năm 20 giờ tiến Saigon — hai 6 giờ
Ở Saigon đi — sáu 21 h.15
tiến Hanoi — ba 5 h.57

Sở xe-hỏa không chịu trách-nhiệm về những chuyến xe đáp muộn.

Xe hỏa trượt bánh. — Độ này xe-hỏa thường hay trượt bánh luôn. Sáng hôm kia hồi 7 giờ có một chuyến xe lửa chở hàng lên Việt-trì, khi gần đến Vĩnh-yên thì bị trượt bánh ra ngoài đường sắt vì ray chở thao bị gẫy mất cái trục. Hai chuyến xe hỏa chở hàng-khách ở Việt-trì và ở Yên-bay xuống hôm ấy thành ra mắc nghẽn, phải đỗ lâm một, hành khách phải sang cả chuyến xe sớm ở Hanoi lên mà trở về Hà-nội. Chuyến xe ở Hanoi chạy 9 giờ 21 và chuyến xe sang ở Yên-bay xuống hôm ấy đi tới chỗ đó cũng phải thay xe cả. Còn những chuyến xe chiều thì đi luôn được, nhưng đến chỗ đó phải đi từ từ. Sáng hôm qua xe lại đi lại được như thường. May không việc gì đến người

Việt — Danh sách các cô các cậu được vào kỳ vấn đáp như sau này :

Mellet Ng-thị Giêu, Hoàng-thị-Khiêm, Ng-thị-Hợp, Ng-thị-Nguyệt, Ng-thị-Thục Viên.

MM Ng-v-Thi, Phạm-phan-Côn Ng-cao-Thọ, Phạm-quang-Phác, Lê-hội-Phú, Ng-v-Quế, Ngô-văn-Tinh, Hoàng-tích-Trị, Trần-liêm-Bảo, Ng-thế-Biện, Trịnh-đình-Cang, Trần-v-Khai, Phan-thế Rosch, Phạm-ngọc-Hải, Trần-v Chích, Trịnh-v-Tạ-ng, Võ-văn-Biện, Ng-văn-Sắc, Võ-đình-thay Ng-khắc-Kiên, Nghiêm-xuân-Khải, Phạm-trọng-Lương, Ng-tất-Biển, Trần-như Cầu, Hồ-như-Uẩn, Vũ-tấn-Sao, Trần-v-Trường, Phan-thanh-Dẫn, Phạm-Gi, Bùi-đình-Khải, Phạm-xuân-Bộ, Vũ nguyên Văn, Hoàng Khôi, Ngô-quốc Quyền Bằng, đức-Kim, Dương-thiện-Lộc. Đỗ v-Phú, Phạm huy Quỹ b, Ng-hoang Chương, N. ô-dự-Trương, Ng-văn-Đề Ng-tiến-Luật, Ng-Mai, Ng-đức-Huân, Ng-ngọc-Diệp Ng-v-Phương, Ng-v-Nghiệp, Phạm đình-Nghiu, Ng-tường-Long, Phạm duy-Tử, Trần thiện-Tỷ, Vũ-văn-Uông, Phạm-đình-Dẫn.

Thi thư-ký vào sở Tài-chính. — Chương-trình thi vào sở Tài-chính có những bài này :

Thi viết

1 Một bài âm-tả chừng 20 dòng, có sẵn hỏi và nhiều nhất là 5 câu. Hệ 1 giờ rưỡi.

2 Một bài luận Pháp-văn. Hạn 2 giờ.

3 Một bài viết lập ba thứ chữ, *anglaise ronde* và *bâtarde*.

Kể một cái số theo như kiểu mẫu sẽ đưa cho. Hạn 1 giờ rưỡi.

4 Hai bài tính đố về bốn phép tính, phép cản, đo, lường và phép tỷ-lệ. Hạn 2 giờ.

Thi vấn đáp

1 Một bài tập đọc Pháp-văn có câu hỏi.

2 Hỏi sơ-lược về địa dư nghĩ đại chính và nhất là địa dư bình thổ, chính-trị và kinh-tế Đông-pháp và các nước lân-bang.

Các bài vấn-đáp này thời hạn bỏ mỗ người ít ra cũng phải đỗ 25 phút

Muốn bán một cái xe moto hiệu Alcyon 2 mã-lực rưỡi chạy còn tốt lắm. Xin hỏi số nhà 27 phố hàng Trống, từ 11 giờ đến 14 giờ và 17 giờ đến 19 giờ. 3603

Thi tốt-nghiệp lớp trường Cao-đẳng Thú-y Đông-pháp. — Hôm ngày 15 Juin này, lớp sinh-viên năm thứ tư ở trường Cao-đẳng Thú-y có thi lấy bằng tốt-nghiệp.

Bắc kỳ 6 người. Nam-kỳ 2 người, Cao-mên 1 người.

Hội-đồng giám thi có các quan sau này :

M Tricard, thanh-tra Thú-y Đông-pháp, Chánh hội-đồng.

MM. Houdemer, giáo-sư ban thực hành trường Thú-y ; Baron, Chánh sở Thú-y Bắc-kỳ ; Barnaron, giáo sư ; Leclerc, giáo sư ; hội-viên.

P. L. lai cảo.

Kỳ thi lục sự. — Kỳ thi lục sự và thư ký lục sự ngày thứ năm 14 Juin này sẽ mở tại trường học phố Hàm-long (ud. Dondart de Lagrée). Những người đi thi phải đem cả bút, mực, giấy thấm và văn văn, trừ ra giấy viết thì sẽ có hội-đồng coi thi phát cho.

Không theo thể lệ Nhà-nước — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tên Nguyễn-Trí 10 đồng về tội có trâu bị chết dịch không trình quan. Tòa Thượng-thẩm giảm xuống 5 đồng.

Trốn sưu. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Trần-đức-Lợi và Ng-v-Nhất mỗi tê 1 năm tù về tội trốn sưu không có thể lấy thân. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tên Lợi và tha cho tên Phát vì tại tên ấy có đóng sưu.

Đánh người bị thương. — Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Đoàn văn-Vỹ và Đoàn văn Chữ mỗi tên 6 ngày tù án treo về tội đánh một người tên là Khánh và bỗ người ấy bị thương. Tòa Thượng-thẩm thấy cả hai tên ấy vì xét ra là hai bên đánh lẫn nhau mà chính bên bị phải thương đau và nhiều hơn.

Đã đánh người lại còn dâm dọa. — Tên Tăng-v-Hanh đánh một người bị thương phải tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên ấy sáu tháng tù. Song khi ở tòa ra lên ấy lại còn dâm dọa đánh nữa. Nên tổ Nam-án lại phạt thêm ba tháng tù. Tòa Thượng thẩm y án nhưng cho hợp vào án trước.

Đánh chết lăng giềng. — Vì chuyện chặt tre ở bờ rào, tên Ng-v-Khánh sinh sự chỉ nhau với người láng giềng cầm chết đánh bị thương rồi chết. Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Khánh 5 năm tù đồ và bắt phải bồi 50 đồng cho nhà khổ-chủ. Tòa Thượng thẩm giảm xuống 3 năm tội tù và y tiền bồi thường.

Ngạch quan lại. — M. Phan-văn-Đại, trí-phủ hạng nhất tại phủ Vĩnh tường (Vĩnh-yên) được nghỉ ba tháng để dưỡng bệnh.

M Phạm-Quỳnh, thông-phán tỉnh hạng nhì tại Vĩnh yên được quyền phủ lý trong khi M. Phạc-văn Đề nghỉ vắng.

MỘT CÁCH GIẢI TRÍ

Tuần lễ này, rạp Chớp bóng Palace có một chương-trình rất hay.

Trước nhất có phim PARAMOUNT là một tấn hài-kịch rất thú.

Sau đến phim LA MONTÉE DU PASSÉ cũng rất khéo rất hay.

Rồi đến hồi thứ 11 và 12 về phim LE ROI DU CIRQUE là một phim tuồng rất đặc-biệt thì hẳn đã hoan-nghênh lắm.

Ấy thế mà rạp Palace chỗ ngồi lại lịch-sự thảnh thơi, và lại có ăn-nhác rất hòa-nhã nữa.

Như vậy thì muốn giải trí còn gì hơn là đến coi chớp bóng tại rạp Palace.

Ngạch Công-chánh. — M. Ng-v-Thi thư ký Công-chánh hạng năm được nghỉ dưỡng bệnh một tháng tại Bắc-ninh, tỉnh-lỵ quanh.

Các cô đỡ thuyên chuyển. — Cô Ng thị-Xuân cô đỡ hạng tư tại Hưng-yên nay đổi đi Sơn-tây thay cô Mai-thị-Thoa.

Cô Mai-thị Thoa cô đỡ hạng năm tại Sơn-tây đổi đi Vĩnh-yên thay cô Phạm-thị Hợi.

Cô Phạm-thị-Hợi cô đỡ hạng năm tại Vĩnh-yên đổi đi Hải dương thay cô Ng-thị-Can

Cô Ng-thị-Can cô đỡ hạng năm ở Hải dương đổi đi Hưng-yên thay cô Nguyễn-thị-Xuân.

Cô Phạm-thị-Nhị cô đỡ hạng tư ở Hongay đổi đi Kiến-an thay cô Ng-kim-Minh.

Cô Ng-kim-Minh cô đỡ hạng sáu ở Kiến-an chỉ đi Tuyên quang thay cô Phạm-thị-Tuyết.

Cô Phạm-thị-Tuyết cô đỡ hạng năm ở Tuyên-quang đổi đi Hongay thay cô Phạm-thị-Nhị.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Bồnh nhà bỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng coi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

6 3563

Ngạch khán-hộ. Được bổ khán hộ tập sự tại Hanoi : MM. Ng-văn-Được, Ng văn-Lộc, Ngô-trọng-Bính, cô Đỗ thị-Quang, cô Ng-thị-Ty, cô Trần-thị-Thanh.

Ngạch tuần cảnh. — MM Trần-v-Đạt và Lưu-v-Khi cựu cai khố đỏ được bổ tuần cảnh tương mỗi năm 128 đồng tại Lạng-sơn.

Một đám bạc bị bắt. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, sở Mật thám bắt được một đám bạc ở nhà tên Khôi tức Cai ở Ngõ ngang số 3. Cả thảy 10 con bạc đã phải giải về sở Mật-thám.

Cứu sống cái bị mất cắp nắt vụn. — Sở Mật thám vừa bắt được tại mấy nhà hàng rất những đồ rất lấy trộm ở cầu sông cái đang chữa.

Bán xe ô-tô hiệu « MATHIS » 10 mã-lực, 4 chỗ ngồi, mới nguyên, cả đi 26 đồng đã chữa chạy đèn điện, và mới mấy bằng điện.

Ai mua sẽ dạy cách cầm máy.

Hỏi tại số nhà 9, phố nhà Máy-gạch (Rue de la briqueterie, Hanoi. 3602

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG (Thanh-tri)

Phát phần thưởng Đến ngày 10 Juin, hồi 2 giờ chiều, trường Thanh tiệt thuộc huyện Thanh-trì sẽ làm lễ phát phần thưởng cho học-trò

SƠN-LA

Ngày kỷ niệm bác sĩ Pasteur. Hôm chủ-nhật 23 Mai 1923, tại tỉnh ta có mở một cuộc diễn-thuyết kỷ-niệm bác-sĩ Pasteur tiên-sinh rất là long trọng. Hôm ấy họp tại nhà rạp nhà trường có kết hoa cảm cờ rất rực-rỡ.

Vào khoảng 9 giờ sáng hôm ấy thì các quí quan, các quan ta các ông phán-ký các sở, các thận-hào hàng tỉnh, các hàng hàng công các học-sinh các trường đều đến đông đủ tại nhà rạp. Đúng 10 giờ thì quan chánh công-sứ và quan phó-sứ bản tỉnh đi xe ngựa đến thì có một toán lính dũng bộng súng và thổi kèn chào, rồi các quan và mọi người vào rạp. Khi các quan an tọa thì quan chánh công-sứ nói mấy lời đại khái về việc ở Đ-Pasteur kỷ-niệm bác-sĩ Pasteur là thế nào, rồi quan Docteur đọc bài diễn-văn kỷ lịch-sử của bác-sĩ

(Xem tiếp tờ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng

số 5

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-nới-Cầu dịch thuật

Một con ở Ai-cập, trong thôn Khi-lợi-ma, là cái một nhà động-vật học nước Anh, tên gọi Mã lạp-tư nuôi được đem về nội địa Á-phi-lợi-gia. Còn một con thì về tay thiếp đây nuôi. Gác nhà học - giả chưa biết mệnh-danh là gì, trên khoa học động vật, trên khoa học loài người, bỗng phát hiện ra một giống kỳ quái vô chừng, chưa biết đặt vào đâu cho phải. Nguyên là loài người thoái-hóa, loài vượn tiến-hóa, chung nhau giao cấu mà sinh ra giống quái vật này. Một mối nanh ác, tinh nhất hung hãng, trời người chẳng qua là một việc thừa làm, quả ra hai vẫn lấy mấy móng tay nhọn, bóc da ăn gỏi người ta, tưởng những đao lô lợi trâu bò, cũng không bằng tay kia vậy !

Thâm-tuyết-tử nghe nói đến lấy móng tay lột da mặt, sợ hãi hết hồn ! Thôi thì như người sắp chết !

Khánh-Liên lại nói tiếp rằng :

Không lẽ đến đó, xin thử ngay vào mặt hoa da phấn của phu-nhân. Thâm-tuyết-tử vẫn vì mà rằng :

Dong-nhan thiếp cũng chẳng tiếc gì, song phu-nhân sao ; ở bạc tình quá thế ! Thiên-lăng mỉm cười mà rằng :

Phu-nhân đừng ngại, nếu thương tân đến qui-thể, khiến cho một người sắc nước hương giới bỗng rung phải dong nhan tiều tụy, những việc bọc tinh như thế, thiếp đây nào có bụng tay . . . !

Con quái vật đó, thiếp tạm gọi nó là con người rừng ; thiếp muốn cho nó đem hết những tinh tình thâm khốc trinh cả ở trước mặt phu nhân. Xin phu-nhân chớ kinh sợ. Vì chẳng con người rừng sẽ đi độc ác, cũng là ngẫu-nghiệp xui nên, thiếp sai bảo làm sao thì nó phải nghe theo làm vậy. Nói đến đây lại cười mát mà rằng :

Giờ thiếp sai nó lột da mặt người lão-bộc, để thiếp thử cho phu-nhân !

Nói liền lồng thồng bước ra ngoài ngân cửa, ngoảnh mặt ra ngoài, nói tới lấy cái còi, để vào môi thổi ra một thứ tiếng gì gớm lạnh-lùng.

Ngoài cửa sổ bỗng có tiếng lịch bịch, một con quái vật nghe hiệu gọi, từ ngoài vào vụt chồm vào.

Thâm-tuyết-tử quay mình chưa kịp tránh xa, vội vang hai tay nắm ôi ột lấy người lão-bộc !

CHƯƠNG THỨ IX

Người hay loài vượn, vượn hay loài người, bỗng gặp nhau cái mông tay sắc nhọn tinh ranh, rủ lên mà chồm vào người lão bộc. Cao-tăn Thiên-lăng đứng trong cửa kính trông thấy, bỗng lạ, lấy tay xoa đuổi cho ra, đường như còn sợ cái tinh tình đã tọc cho con người rừng, bắt kỳ chồm xấy ra nhiều điều hung hiểm. Xong liền thong thả tới rằng :

Thâm - tuyết - tử phu-nhân ơi ! Thiếp đến đây chủ ý bắt làng quân, chẳng may lang quân vắng nhà, đến làm ra những trò này cho bỏ công tức giận. Nay thiếp hãy xin tử biệt, dẫu kịp chẳng ấu cũng một lần ! Nói xong dắt con người rừng đi ra, vụt như sao băng, thoáng mắt đã không trông thấy. Thâm-tuyết-tử bỗn chồn trong dạ, nghĩ thầm Trung-tá lang-quân giờ cũng sắp về đến, nhỡ ra đi đường gặp phải con nẫu-hải-tặc chăng.

Đương khi ngẫn ngơ bàng khuâng, bỗng nghe tiếng giầy lạt sạt phía ngoài, con ai-khuyển của Trung-tá lồng bồng chạy trước về sân, tiếng kêu ăng ẳng. Con chó vốn vẫn giống ẩn-độ, chạy quanh sân người hết mọi chỗ, bỗng dưng rú lên mấy tiếng, như phải bệnh điên. Rồi rối vùng lồng vào đám rừng thông nhỏ ở sau nhà, vừa chồm vừa cắn.

Trung-tá lấy còi huýt gọi, bấy giờ mới lật thật chạy về, Trung-tá vừa bước chân vào cửa, bỗng tái mặt giật mình, trông thấy Thiết-tăng thì bị trói vào cột nhà, còn Thâm-tuyết-tử phu-nhân thì đứng ngây người ra như phỗng đá ! Chung quanh nhà, lòng giống quái thú bay rơi là tả, toán loạn khắp nhà, với vàng nghiêm giọng hỏi rằng :

Trong nhà sao mà biến tướng thế này, quái lạ ! quái lạ !

Thâm-tuyết-tử nghe tiếng Trung-tá, sực tỉnh người ra như ngây như dại, gọi Trung-tá mà bảo rằng :

Lang-quân chẳng về sớm một chút mà coi, thiếp vừa bị con Cao-tăn Thiên-lăng làm tội làm tình, thật là khổ nhọc trăm chiều, kinh hoàng đủ chết !

Trung-tá bỗng kinh sợ cất tiếng ran ran mà rằng :

Nẫu-hải-tặc ! Ái ! Nẫu-hải-tặc !

Phu-nhân nói :

Nó đi cũng chưa xa đâu !

Trung-tá nói :

Bắt con Cao-tăn Thiên-lăng là chức vụ của tôi. Xin phu-nhân hãy tạm ngồi, tôi chạy quanh sau trước, tôi cần ấn Trung-tá mà lấy đi.

Trung-tá theo con ai-khuyển, chạy trước như bay, loáng mắt đã đến địa phận Lăng-đề-đoàn. Xa trông sáng nước mịt mùng, chim bay rã cánh, Trung-tá lòng riêng sợm sột, đã tính lộn về. Bỗng thấy một chiếc thuyền con, ẩn ở ngược trong làn sóng cả, một lúc gần vào đến bờ bể. Hộp bỗng trên mặt nước sóng sánh không yên, một người Thiên-phụ ngồi ở đầu thuyền, lấy hai ngón tay cặp một bức khăn hồng, phấp phới theo làn gió vật vờ khác nào một ả tỉ-nga nhởn nhơ mừa chèo nghề-thường đứng trong cung nguyệt. Người ấy trông thấy Trung-tá, liếc mắt mỉm cười !

Trong-tá, trông mặt hơi quen, song trong lúc vội vàng quên bẵng không sao nhớ ra được tên họ. Cầm lòng say nghỉ, phăng phăng như mới gặp ngày nào ! Sau lại bỗng hoàng nghĩ thầm hay đã chính người này là con nẫu-hải tặc.

Nẫu phải thật ra, thì nay cách bỏ còn xa, đã kỳ làm cho sợ mà đi, sao bằng đổ cho vào mà bắt, chi bằng tạm cứ làm theo kế kỳ, phải bay chẳng phải, trông thêm nắc cỡ chỉ thì ta sẽ biết ngay. Bụng vừa định thế thì đã thấy chiếc thuyền kia, sán mái ai-ca chung ra sức đẩy, sóng dào nước réo, thuyền chạy như bay, chẳng bao lâu xa lắt mãi ra ngoài mặt đại-dương, xa trông trời nước mênh mông, tuyệt mù nào thấy . . . !

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ

Pasteur tiên-sinh một hồi lâu, ngài đọc xong thì có ông chưởng-giáo là M. Chuẩn đứng lại bài diễn-văn ấy ra tiếng tỉnh cho mọi người nghe. đám, không mấy chốc mà nước đã dâng lên đến hai ba thước tây, bèo vẫn lưng nhà, cá chơi trên bếp, trong rất đông ăng một màu vàng xóa. duy mỗi khi đái bụng đội ấn thì nó kêu ọ ọ và hé miệng ra cho mọ nó đái nhét cơm cháo vào. Đến hễ ấy trời lên sinh ra đến nay ngày nào tháng nào cũng

TỰ Ý MUỐN BÁN

Tòa Án Sơ-THẨM VINH (ANNAM)

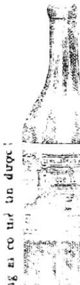
XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy kỹ mà thượng-hạng
Mà vỏ kền có chữ dạ-quang
BẢO ĐẢM 5 NĂM
Giá ...... 5$00
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert. — HANOI
2068

Rượu bồ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

[illegible]

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kỳ-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KÝ TÊN KHÔNG BỎ

[illegible]

Pasteur tiên-sinh một hồi lâu, ngài đọc xong thì có ông chưởng-giáo là M. Chuẩn dịch lại bài diễn-văn ấy ra tiếng kinh cho mọi người nghe. Đoạn có M. Thi thư ký tòa sứ đứng dậy đi quyên tiền khắp mọi người trong rạp để trợ cấp cho các phòng thí-nghiệm Pasteur. Vậy kẻ ít người nhiều ai ai cũng lấy làm hân-hạnh mà quyên vào việc công-ích ấy cả.

Xong rồi các quan ra về. Trước khi giải tán thì phường kèn lại họa một lần nữa.

Nói về sự diễn giả hôm ấy thì rất là ý vị cao thâm, khiến ai nghe cũng phải kính phục cái tài cần lao, cái trí sáng sủa của một vị bác sĩ nước Đại-pháp.

Song tiếc vì những lời diễn hôm ấy đều Tây cả, lắm người không hiểu vì lắm người không biết tiếng Kinh nữa.

Cẩm-đô -Chinh lại cảo.

BẮC-GIANG

Cái nạn giời mưa. — Ở phố Chũ bị giời mưa suốt từ hôm 31 tháng năm tây mãi cho đến hôm nay, trong 4 ngày 4 đêm giời mưa ròng rã không lúc nào là ngớt hột mưa, vì thế cho nên vừa nước trên rừng đổ xuống và lại vừa nước mưa ứ lại làm đến nỗi trong chợ đều ngập lụt cả, khốn nạn thay nhiều nhà ở chung quanh chợ vì nước tràn vào mà bị đổ không còn biết trú ngụ vào đâu đến nỗi đều phải dọn đồ đạc và đưa nhau ra chợ ở cả, nhưng chỉ hại cho những súc vật trong lúc nhà đổ thì không biết chạy đi đàng nào mất, chẳng những hại ở trên cạn mà thôi, lại hại đến cả những người ở dưới nước nữa, phần thì bè về sông bị nước chảy xiết mà vỡ trôi mất, phần thì nhiều nhà bè ở bến cũng bị trôi tăng đi không thể nào mà giữ lại được, không biết rằng có thiệt hại người nào không, nhưng bè gỗ thì thiệt hại không biết đâu mà kể, mà chợ này thường thường mưa luôn trong chợ bị ứ nước độ một vài đồng hồ thì lại thoát đi ngay, không có lần nào lại như lần này nước ứ lại hàng ngày cũng chưa thoát đi được đến nỗi hại cửa hại nhà như thế, ước ao rằng đến ai quan trên mà rộng lòng thương đến, sức cho xẻ rãnh hai bên hàng phố để cho thường ngày mưa cho chóng, phố khỏi bị nước ứ lại bẩn thỉu, thì dân phố được mông ơn lắm lắm.

Hưng-Long lại cảo

Việc đường sá ở Huyện Lục-ngạn. — Cái cầu ở đường Lục-nam đi Phả-lại, cách Lục-nam 1 kilomètre bị trôi vào trong đồng, cái cống ở đường đi Mai-lưu cách Lục-nam 4 kilomètres và khúc đường ở gần cái cầu đình Kim, kilomètre thứ 47 đường phủ Lạng-thương đi Chũ đều bị sụt cả.

Vậy 3 con đường Lục-nam đi Chũ đi Phả-lại đi Mai-lưu không thể đi xe được nữa.

BẮC-KẠN

Kỷ-niệm khánh-tiết — Các ông làm việc các sở và các tòa đã họp hội-đồng và chia ra các ban để trông nom về lễ *Kỷ-niệm khánh-tiết* năm nay. Chương trình đã định như sau này

Chiều mồng một

18 giờ — Bắn súng đại-bác.
20 giờ — Rước đèn.

Ngày mồng hai

6 giờ — Bắn súng đại-bác.
7 giờ — Hành lễ bái-mạng.
7 giờ rưỡi — Tiếp các quan và các chức-dịch các nơi tại hành-cung.
Từ 8 giờ — Múa sư-tử — Đánh võ — Kéo dây — Đánh vật.
16 giờ — Thi ngựa.
17 giờ — Đá bóng.
20 giờ (mồng một và mồng hai) Thắp đèn — Đốt pháo thăng-thiên.

Tối mồng một và cả ngày mồng hai hát nhà-trò tại hành-cung và đánh cờ bồi.

Lễ kỷ-niệm năm nay sẽ vui vẻ lắm, chỉ mong một điều là những ngày lễ trời không mưa như mấy hôm nay.

NINH-BÌNH

Cách chức — Lý trưởng Nguyễn-đình-Giao từng cửu phẩm bá hộ làng Côi-khê, tổng Lan-khê, huyện Yên-mô, bị cách chức thì nay phải thu bằng sắc bá-hộ để bỏ đi.

Thủy-tai. — Huyện Gia-viễn là một huyện đồng chiêm ở giáp với thượng-du, địa-thế hình như cái lòng chảo, nên chi năm nào cũng bị lụt về nước mưa và nước lũ rừng, nhưng chỉ lụt về độ tháng 7 tháng 8, lại nhỏ mà thôi, chứ không mấy khi lụt tháng 4 tháng 5 cả.

Mấy hôm nay bỗng dưng giời mưa xuống như trút nước, thân ngày suốt đêm, không mấy chốc mà nước đã dưng lên đến hai ba thước tây, bèo vẫn lưng nhà, cá chơi trốn bếp, trông ra đồng áng một màu trắng xóa, duy còn chừa có mấy quả núi và những chòm làng xóm lô nhô, chỗ thời bảo sàn, nơi thời đóng mảng, kẻ thời mất lợn, người thời chạy bò, quang-cảnh rất là bối rối, nhất là những nhà làm ruộng thiệt hại hơn cả, vì lúa chiêm mới gặt xong, gặp mưa lụt lúa không phơi được khô, rơm phải bỏ đồng lại và những thửa ruộng lúa cấy về muộn chưa kịp gặt thì gặt vớt vát được chẳng bay chó, còn thì phó cho làn nước biếc, để mặc dân đau cả nhỏn nhơ; những nhà cày cấy nhiều của đồng công của nhà đã đành, đến như những kẻ nghèo túng, chỉ có độ giăm bẩy thước một vài sào công nợ trông vào đó, sưu thuế cũng trông vào đó, mà nay sắp đến mồm, bị ông xanh nhẫn đạp đổ tuyệt đường hi-vọng, thôi hết thở vắn lại than dài, hết sẵn ngồi lại khóc đứng, chỉ còn một nỗi kêu trời nhưng xa, tình cảnh nghĩ thảm thương quá, thế mới biết bốn cái tai thủy hỏa đạo tặc duy có thủy tai là tệ hơn cả.

Nhưng cái nguyên nhân thủy tai này là bởi huyện Gia-viễn ba mặt đều có núi bọc như bức thành, duy mặt bên đông là không có núi, có một con đường thiên-lý chắn ngang, là con đường từ bến Khuốt đến tỉnh lỵ Ninh-bình, thì chỗ thông thủy chỉ có con sông Gián và mấy chỗ cầu cống nhỏ hẹp mà thôi, nên nước mưa với nước lũ rừng đổ về, chảy đi không xuể, phải ứng lại thành lụt.

Cái thủy-tai này không những thiệt thòi riêng cho nhân-dân huyện Gia-viễn và các lân hạt, mà lại phương-hại cho cả phương-diện lộ-trúc của Nhà-nước, vì tức nước vỡ bờ là lẽ tất nhiên, nên năm nào lụt xong thì sở lục-lộ lại phải tu sửa con đường từ bến Khuốt đến tỉnh lỵ Ninh-bình.

Giả sử Nhà-nước đào một đoạn sông nối con sông Chi-nê với con sông Khuốt (là cho nguồn nước rừng đổ xuống) và bắc thêm cầu cống to rộng từ bến Khuốt đến tỉnh lỵ Ninh-bình, nước mưa xuống và nước lũ rừng đổ về, ắt tiêu hết đi ngay, cái thủy-tai này hẳn được tuyệt trừ.

Nói rộng ra nữa cái việc đào một đoạn sông nối con sông Chi-nê với con sông Khuốt, bất duy khỏi được cái thủy-tai ở các hạt giáp rừng núi lại còn lợi cho sự vận-tải các loài thực vật và khoáng-sản cho những nhà thương mại cùng các nhà thực-nghiệp nữa.

Mong rằng các quan bầu-hạt với các ông đại-biểu sẽ đem tình thế lợi hại bày tỏ với quan trên để xin Nhà-nước sớm thi-hành những sự khuyết điểm đó, thì thực là hạnh phúc cho hạt Gia viễn và các lân hạt, như hạt Chi-nê, hạt Nho-quan, hạt Gia-khánh lắm lắm. Mong thay! Mong lắm thay!

Ng-duy-Tiến lại cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Bắt con quỉ bỏ vô ngục — Cách mấy hôm trước trong báo có đăng câu chuyện một người đồng cốt dùng phép dị đoan để đi chữa bệnh và trừ tà ở các miền thôn quê, nay chốn này mai chốn khác, ý giả cũng có lúc may mà lành bệnh, cho nên mới có lắm người theo, nhưng ta cũng chớ lấy thế mà tin rằng thật; vì sự trị-bệnh trừ tà của người đồng cốt ấy, thực là nhảm nhí quàng xiên. — Nay hãy kể ra đây một chuyện đã xẩy ra ở một nơi thôn quê kia ra sau này:

Số là ở một bên cái lùm cây xanh rậm ở gần xóm chợ Vực làng Thần-phù có người đàn bà góa chồng kia chỉ được một người con gái đã gả làm vợ lẽ cho một người lý-trưởng trong làng ấy nhưng vì thường bất hòa với vợ chính, nên về ở với mẹ trong một gian nhà nhỏ ở bên cạnh cái lùm ấy.

Được ít lâu người vợ lẽ ấy có thai hơn 12 tháng rồi sinh ra một đứa con gái rất là quái dị lạ lùng! đến nay đã tám tuổi mà vẫn chưa biết đi. Còn hình trạng nó thì cái đầu đã méo lại nhọn, ở trán lại có cái khớp ngắn bao quanh, hai lông mày một cái mọc xếch lên tới đỉnh trán một cái quặt xuống quá bàng tang, lỗ mũi hẹp và sút, sống mũi gẫy, lỗ tai nhỏ bằng đồng xu mà xoắn lại như tai mộc-nhĩ, cái miệng méo mà môi lại không có, răng thì dài bằng ngón tay giữa, cái lưỡi rất dài thường thò ra liếm lên quá lỗ mũi, liếm xuống quá cằm, thân hình đã lùn lại còm, còn hai tay ngắn bằng hai tấc tây mà lại không có xương, hai chân cũng như thế nào chỉ ngồi và nằm, chứ đi đứng không được, nói cũng không được, mỗi khi đói bụng đòi ăn thì nó kêu ẹ ẹ và há miệng ra cho mẹ nó đút nhét cơm cháo vào. Đứa bé ấy từ lúc sinh ra đến nay ngày nào tháng nào cũng có đau mụn nhọt luôn, cái đầu cũng thân mình sẽ có hơn trăm cái sẹo. Hình dạng nó kỳ dị quá mà thần sắc nó lại thê thảm lắm, nên những kẻ tin nhảm đã cho là có con yêu ma gì trên cợt mà sinh ra cái quái ấy chớ không phải là loài người. Chính mẹ nó cũng nghĩ như thế ấy.

Bởi lòng tin nhảm ấy có nên đã có mời thầy phù thủy làm bùa chú mà yểm trừ, nhưng phép thầy chẳng hiệu nghiệm gì cả.

Cách vài hôm nay tự nhiên người đồng cốt ở làng An-nông đến nhà ấy bảo rằng sẽ đuổi con quỉ ấy đi cho, liền bảo nhà ấy sắm nhang đèn, hoa quả bày đàn cuộc cúng vái, lại có làm các thứ bùa chú để yểm trừ, và một cái ghế đất có vẽ bùa xung quanh và trên nắp để làm cái ngục để đối con quỉ ấy, sự cúng vái làm ra lắm điều ngộ nghĩnh, nào lên đồng nào bắt con ma bỏ ngục, khiến cho những kẻ nông nổi thấy thế cũng phải hoảng hồn mà tự lấy làm thiêng, nhưng xét ra chẳng qua cũng là tà-đạo dối người để mong kiếm lợi, chứ thực không có cái chân-lý gì đó khiến cho người kiến thức phải tin bà con ta phải nên xa lánh mới được.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Cái rởm giống đực. — Nhân tiết hạ nắng nồng, chiều rảo ra mé biển hóng mát, thường thấy ông kia ở tiếp giáp với thành-phố Tourane cũng đi hóng mát; nhưng ông này đi hóng mát bằng xe độc-mã chạy nước trung mà sau xe lại có tên người nhà thở hồng-hộc chạy theo. Đã nhiều lần ký-giả thấy vậy, dù xe chạy nước đại, trung, tiểu cũng có người chạy theo hầu, làm cho các quí-quan và những người đi hóng mát phải để mắt vào ông kia và chàng nọ.

Ôi thời-đa ai cũng là người, người ta phận hèn, số mạt, nghèo cực túng cùng mới phải đi ở giúp việc nhà, xem ra chàng chạy theo xe đó cũng vì lệ trước tục dân nên phải đem thân mà cống hiến cho việc công mình nên dẫu người làm với tình thế nào cho phải là người đồng loại. Ông còn biết đi hóng mát, rõ để chàng kia chạy sau xe ngựa nhọc nhằn như vậy. Hay ông cho là chạy thế để ra mồ-hôi cho mát. Nếu ông đem chàng đi theo hầu, tưởng ông nên làm thêm một chỗ sau xe để chàng đứng hoặc ngồi chẳng tiện hơn sao.

Ôi đã đến thế-kỷ thứ 20 rồi còn đâu tục giã-man, nô-lệ nữa.

Ôi hóng mát! ông hóng mát mà để chàng kia chạy mồ-hôi nhễ-nhại ra thế có đáng không? Xin ông thôi cái rởm đáng khinh-bỉ, đáng ta-thán ấy đi, cho người dưới quyền ông được nhờ với.

Một người đi hóng mát lại cảo.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP
CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUÁN
soạn
Giá 0$80 một quyển

Ai muốn thầu ruộng?

Tôi có 120 mẫu ruộng thục-điền, liền một thửa; tại làng Quán-thôn, tổng Bạch-sam huyện Duy-tiên, (Hà-nam), ruộng thực tốt, đều vào chân nhất đẳng điền, cấy chiêm không bao giờ mất nước, vụ mùa cũng có thể cưỡng giá được. Vận-tải rất tiện đường thủy thì liền với con sông Dê, đường xe lửa thì giáp ngay với ga cầu Guột, ga Đồng-văn. Trước tôi vẫn cho dân sở tại lĩnh-canh, mỗi mẫu đồng niên là ba tạ thóc. Nay vì bận nhiều việc khác, không thể trông coi xiết. Vậy ai muốn thầu ruộng ấy, cứ vụ đưa tiền lại tôi, hoặc bốc-vụ, hoặc một hạn ba năm, xin cứ viết giấy, hoặc đến thương lượng tại nhà tôi. Tôi sẽ xin trả lời minh bạch.

Điền chủ: Madame Phạm-Bùi-Cầm
Rue de Tân-khai, Phủ-lý (Hanam)
3607

TÒA ÁN SƠ-THẨM VINH (ANNAM)

TỰ Ý MUỐN BÁN

Đến hôm chủ-nhật là ngày mồng mười tháng sáu tây năm một nghìn chín trăm hai mươi ba, hồi chín giờ sáng, có bán đấu giá tại nhà tầm-tầm cạnh Tòa Án Vinh:

Một cái xe auto, hiệu « Overland » hai mươi mã lực, bốn số dịp (4 cylindres), máy tự động (magnéto), thắp đèn (acétylène) tám hay mười chỗ ngồi, máy mở nhanh chậm ba bực (3 vitesses), chạy dật lùi, còn tốt.

Bán tiền ngay và tiền giấy bút là mười đồng một trăm (10%).

Quan Lục-sự Tòa đứng bán
Ký tên : GUILHOU
3549

Hiệu ÍCH-KÝ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 90 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2064

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)
HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo.
2021

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xén cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giúm việc ấy cũng được

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh bạc máu, kém sức, yếu đuối, đều là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì lắm lụy quá hay lo nghĩ nhiều. Nó làm cho kém tấn chân huyết đi mà chính chân huyết ấy cũng lại còn yếu đi nữa. Vậy ta cần phải bồi bổ ngay vào chân huyết. Muốn bồi bổ cho chân huyết thì không còn thuốc gì hay bằng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa chống khỏi bệnh yếu đuối, mỏi mệt, xấu máu, bạc màu sau khi mới khỏi bệnh ghép, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết bình phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi 3 cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Các ông bác-sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi kể có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.
2056

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính gọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chỗ tối thấy giờ		giá trước	6$40	nay	4$40
—	tử	có kim ly	—	6 00	—	5 00
—	tử	kim thép và kim vàng	—	4 50	—	3 50
—	tử	vuông thực xinh	—	5 8[illegible]	—	4 50

Hễ các quý khách chiếu cố cho 1 cái mà không bớt giá, (chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đồi mồi và 1 cái hộp kính aluminium vì cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI
2049

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

[illegible]

[illegible]

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.
2053

Lở
Bệnh tràng-nhạc
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỪA NGAY NHƯ :

Mụn Nốt mẩn — Hắc lào.

Những người nào lở, có bệnh tràng-nhạc, có huyết-quản sưng và có lỗ ở các huyết-quản ấy có muốn chữa cho khỏi không ??

Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bị những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc ! Nhiều người đã công-nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

là có đủ các tính chất hóa-học chữa được các chứng ấy và có thể thay máu rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mau vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Máu thì nhờ thuốc này mà hết cặn cùng các chất bẩn thỉu. Những chỗ lở thì hàn lại mà không phá ra nữa.

Thuốc này còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, ván vân.....

Bán ở các hãng lục-hợp to.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes) chứ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes) từ 0f.10 (0$04) trở xuống, cho nên gửi bằng timbres-quittances hay timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Hiệu Gò-aa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mồng mười tháng sáu tây

BÁN CHIẾU KHÁCH CÁC THỨ HÀNG SAU NÀY:

Nước hoa Đồ dùng rửa mặt Áo lót mình
Mũ — Cà-vạt — Các thứ đồ hàng gia — Các thứ kính
Đồ thể thao — Các đồ dùng trong nhà
Đồ điện dùng mùa hạ — Đồ sắt

GIÁ THỰC PHẨM

Mới có : Phô-mát — Súc-xích hạng tốt — Mận và các thứ mứt
Bơ hiệu Masclet đựng hằng lọ
Xin xem giấy khai hàng và chỗ bầy hàng

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73

SÀ-PHÒNG DẦU THƠM XOA TÓC. NƯỚC HOA THƠM. SÁP-MỠ

SBA

Pachod Frères & Cie Lyon

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được !

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị **thuốc rất rẻ tiền** và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay nóng nật nhọt đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con trẻ từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số lời chứng chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

D'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

(Theo tờ trình của viên thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI :

SPÉCIALITÉS PEYRARD

46, Rue de Grenelle PARIS

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ diêu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân.... dùng thuốc :

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán : 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

52, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò đa và hồ Hoàn kiếm trông sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CAO BẰNG

Ô ga YÊN-LÝ chạy vào ô ga PHÚ-LÔNG rồi chuyển ra tỉnh CAO BẰNG, ở BẢN-THẢY và ở VINH ra, ở CAO BẰNG ra PHÚ-QUI đi hết 1 giờ 40 phút đến ga Yên-Lý vừa kịp chuyến xe lửa về Hanoi.

ĐƯỜNG VINH đi HUẾ

Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến ĐÔNG-HÀ vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hết 3 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phú-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phú-Qui có 3 phiên chợ Hẹn buổi bán sẵn nữ lắm. các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đến hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Biếu thì đánh giấy thép ra **PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare** ; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho **PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.**

MLD

88 1(6)

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này càng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thần xuc soạn ra. Soạn theo lối đàn-tây, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

QUYỂN THỨ HAI — Tích thứ

Nói xong, liền theo vị tăng-nhân ấy vào nói-viện để bái-yết sư cụ. Bỉ qua các nơi phật-điện, trông thấy tòa rộng dãy dài, trên tam bảo tán thắp sáng choang, cảm đối hoành-phi chiếp vàng đỏ lỏi.

Tre g nội viện có một vị cao tăng ngồi g ế, các đệ-tử đứ g hầu xung-quanh. *Hoàng-phả thiếu-hoa* bước vào, cất chào mà rằng :

— Sư phụ ơi ! *Hoàng-phả thiếu-hoa* này cách-b ệt tôn-nhan 28 gần 10 năm nay, chẳng hay sư-phụ có còn nhớ được không ?

Sư cụ *Hợp-tôn* đáp rằng :

— Sao tôi lại không nhớ ! Tôi vẫn đêm ngày mong vương-gia đến để mà đón thượng-hoàng về.

Hoàng-phả thiếu-hoa nghe nói, mừng-rỡ xiết bao, liền sụp xuống đất lạy. Sư cụ *Hợp-tôn* cũng đáp lễ lại, rồi mới ngồi nói chuyện.

Hoàng phả thiếu-hoa nói :

— Dạ dám bẩm sư-phụ ! Sư-phụ-bảo tôi đón thượng-hoàng về, chẳng hay bây giờ thượng-hoàng ở tại đâu ? xin sư phụ chỉ-giáo cho biết để tôi đi tìm đón.

Sư-cụ *Hợp tôn* cười mà đáp rằng :

— Can chi phải tìm ! Thượng-hoàng đến đây đã 8 năm nay, hiện ay vẫn ở trong một cái phòng, quyết chí tu-hành, những muốn thoát vòng trần tục. Khi thượng hoàng mới đến đây đã nhất-định xin thế-phát, lão-tăng nay phải cố sao mãi mới nghe. Nội-giám *Quyền-xương* thức yếu tuổi già, hồi 3 năm trước đã tạ-thế. an táng gi phía sau núi ! thượng hoàng bội phần thương-xót, tuế thời vẫn ra cầng tế *Quyền-xương*. Lão-tăng nay đã nói đủ thượng-hoàng biết rằng : thượng-hoàng còn vương tự nồng- rẫn trong 20 năm nữa, rồi mới trọn được kiếp tu. Nhưng thượng hoàng phải-định khép cửa phòng tu, từ nay không ngồi chi đến việc trong nước. Lão-tăng nay đã biết trước rằng thế nào vương-gia tất phải đến đây *Mạnh gia linh* tướng-công chẳng bao lâu nữa rồi cũng tìm đến. Bấy giờ các ngài đón long-giá về, thì việc nước được yên mà thiên-tử sẽ có cơ phục vị vậy.

Sư cụ *Hợp tôn* nói xong, lại thở dài mà rằng :

— *Hoàng-phả Tương-vương* ơi ! Các bậc trung-thần về đời *Nguyên* này còn ai hơn vương-gia nữa !

Hoàng-phả thiếu-hoa mừng quá, không còn biết nói thế nào cho được, chỉ chắp tay mà lạy tạ sư-cụ *Hợp tôn*.

Hoàng-phả thiếu-hoa lại nói :

— Xin sư-phụ cất người đưa tôi vào, để tôi được triều-kiến thượng-hoàng.

Sư cụ *Hợp tôn* sai một người liền đưa *Hoàng-phả thiếu hoa* vào nơi động-phòng tại phía nhà hậu. Khi vào tới nơi, thấy cửa phòng phép chặt, trên cửa có đề 3 chữ « *Ai-tiệc-cư* ». Người liền đến gần, sẽ lấy tay gõ thì có một tên thư-đồng ra mở.

Tên thư-đồng hỏi :

— Tiên-sinh đến có việc gì ?

Hoàng-phả thiếu-hoa dập bước bước vào trông thấy giữa phòng kê một cái giường, trên giường có một vị tăng-nhân đang ngồi nhắm mắt ? Vị tăng-nhân ấy dầu đã mặc nâu-sồng, nhưng mặt phượng râu rồng, trông vẫn ra một vị thiên tử.

Bấy giờ vị tăng nhân ngồi xếp bằng tròn, hai tay chắp vào trước ngực, mắt nhắm như người ngủ, chỉ hơi thoi-thóp thở.

Hoàng-phả thiếu-hoa trông thấy quả là thượng-hoàng không sai, vội vàng quỳ ở bên cạnh giường mà tâu rằng :

— Muôn tâu thượng-hoàng ! Kẻ hạ-thần là *Hoàng-phả thiếu-hoa*, ngày nay được triều-kiến long-nhan ở đây, tưởng-tượng khác nào tái thế ! Chẳng hay thượ g-hoàng vì cớ gì lại bỏ nước mà đi, không nghĩ chi đến cái công-lao khai-sáng của đức thế-tổ thuở trước. Ngày nay thái hậu ngọc bệnh, thiên tử vô quyền, *Chu-vương* còn nhỏ hai thái phi và hai công-chúa thì ngày đêm nhớ mong thượng-hoàng, mà sao thượng-hoàng lại nỡ đoái tình ! Thượng-hoàng ơi ! Cái lòng tưởng-vọng của thiên-hạ thần-dân trong bể, làm sao, kẻ hạ-thần thiết nghĩ ! thượng-hoàng cũng phải nên có phụ

Hoàng phả thiếu-hoa vừa nói vừa khóc, kẻ lể cho thượng-hoàng đang nhắm mắt để ngồi ngập định mà cũng phải giật mình. Lại nói chuyện thượng-hoàng từ khi bỏ đi, cùng nội giám *Quyền-xương* bàn-định không biết đi về phương nào.

Nội giám *Quyền-xương* quì xuống tâu rằng :

— Muôn tâu thượng hoàng ! Chỗ khác chẳng những thượng-hoàng không biết, mà kẻ hạ-thần cũng không thuộc đường, chỉ có *Ngũ-đài-sơn* là một nơi kẻ hạ-thần đã hai lần được theo giá đến đấy vậy kẻ hạ-thần thiết-tưởng thượng-hoàng nên đến đấy là hơn. Sư cụ *Hợp-tôn* khi trước đã biết thượng-hoàng đến tiết người phải trong-đãi.

Thượng-vương phán rằng :

— Đã đành rằng đến đây là tiện nhưng ta e đường xá gần-gụi, nếu có người biết thì chúng lại kéo đến mà nhiễu ta.

Nội-giám *Quyền-xương* tâu rằng

— Muôn tâu thượng-hoàng ! Bây giờ thượng-hoàng hãy tạm đến *Ngũ-đài-sơn*, rồi một vài năm nữa, kẻ hạ thần sẽ liệu-mò tìm đường nghênh tiếp thượng-hoàng cũng nội-giám *Quyền-xương* đều giật mình kinh sợ, phục sư cụ là một bậc tiên-tri.

Thượng-hoàng vội vàng đỡ dậy mà bảo rằng :

— Sư-phụ ơi ! tôi đây vì mến cảnh phật mà xin đến tu-hành, có phải để-vương gì đâu xao sư phụ lại nhọ lắm như vậy ? Hoặc-giả khó mà thượng-tự đó chăng. Sức *Không tử* khoẻ xưa cũng còn có người nhận lầm là *Dương hổ* !

Sư cụ *Hợp-tôn* chắp hai tay vào trước ngực mà tâu rằng :

— Muôn tâu thượng hoàng ! Lão-tăng này đã sửa soạn sẵn một nơi động-phòng để đợi thượng-hoàng đó. Vậy mình nước nhà ngày nay tết phải biến luận trong 10 năm trời, chưng nhơ có các bậc trung-thần tài về sau cũng dẹp yên được. Bây giờ thượng-hoàng cứ ở đây tỉnh-dưỡng, còn việc thế-phát thì lão-tăng này xin-xa. *Phi-giao* hoàng-hậu nguyên xưa là con *xích-giao* ở *Đông-hải*, giáng-sinh làm *Ô-lật-khải* nguyên-soái. Khi hiệp xuất nguyên-binh, bị *Hàng hiệp* chém chết tại trên mặt bể, rồi mổ lấy bọt châu. Vì thế con *xích-giao* thấm cảm, lại đầu-thai vào nhà *Hoàng phả*, đinh làm cho nhà *Hoàng-phả* ra nhẽ họ *Hàng* phải tuyệt-duyệt mới nghe..

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Le Gérant : NGUYỄN VĂN TẤN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng nhờ Khoa Giáp Văn Quốc Học Đưa lên Thư viện Bình Định

NAM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1865 — GIÁ SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 9 JUIN 1923

Trung Bắc Tân Văn